

[Domovská Stránka](#) > ... > [Vaše Práva](#) > [Práva Maloletých Osôb V Súdnom Konaní](#) > [Germany](#)

Práva maloletých osôb v súdnom konaní

Autor obsahu

Nemecko

Nemecko

V Nemecku sa na právne prípady predložené na súd, ktoré sa týkajú maloletých osôb, vzťahujú osobitné pravidlá a postupy. Ich cieľom je chrániť práva a záujmy dotknutých mladých ľudí. Maloletí sú deti a mladí ľudia mladší ako 18 rokov.

1. Právna spôsobilosť maloletých osôb

Deti sa v zásade môžu zúčastňovať na občianskych súdnych konaniach ako žalobcovia alebo žalovaní od narodenia. Občianske súdne konanie je konanie predložené súdu s cieľom vymáhať súkromné práva, napríklad práva vyplývajúce z nájomnej zmluvy.

Vo všeobecnosti však platí, že spôsobilosť na právne úkony na súde sa nadobúda až po dosiahnutí veku 18 rokov. To znamená, že až od tohto okamihu je možné v konaní konať samostatne, napríklad podávať žaloby alebo predkladať návrhy. Pred dosiahnutím veku 18 rokov musia tieto procesné úkony v mene maloletých vykonať ich zákonní zástupcovia, spravidla rodičia.

Platia však určité výnimky:

- V prípade sporov týkajúcich sa pracovnoprávných vzťahov maloletých osôb možno považovať maloletú osobu za spôsobilú konať pred súdom od 7 rokov veku.
- V konaniach pred rodinnými súdmi, ktoré sa týkajú napríklad nárokov na výživné alebo práva styku, sa maloletí považujú za spôsobilých na právne úkony od 14 rokov. To znamená, že od svojich 14. narodenín môžu sami uplatňovať svoje procesné práva. Môžu potom napríklad sami požiadať o začatie konania a prijímať písomné podania týkajúce sa konania a majú vlastné právo na prístup k dokumentom.

2. Prispôbené procesné pravidlá pre konania týkajúce sa maloletých

2.1. Občianske súdne konanie

Ak sa dieťa zúčastňuje na občianskom súdnom konaní ako žalobca alebo žalovaný, namiesto dieťaťa sa vypočúva jeho zákonný zástupca, spravidla rodičia dieťaťa. Ak však žalobca alebo žalovaný, ktorý je maloletý, už dosiahol vek 16 rokov, súd môže podľa vlastného uváženia rozhodnúť, že vypočuje aj samotného maloletého.

2.2. Konanie pred rodinnými súdmi

V prípade konaní pred rodinnými súdmi, najmä vo veciach týkajúcich sa napríklad opatrovníctva a styku, sa uplatňujú osobitné pravidlá, ktoré boli vypracované so zreteľom na účasť alebo zapojenie maloletých. Patrí medzi ne predovšetkým povinnosť súdu vypočuť dieťa osobne, bez ohľadu na jeho vek, a získať o ňom vlastný dojem. Toto pojednávanie sa spravidla koná bez prítomnosti zákonných zástupcov dieťaťa. Okrem toho musí súd často vypočuť úrad pre starostlivosť o mládež (*Jugendamt*) a tiež rodičov osobne. Ak si to vyžaduje záujem dieťaťa, súd musí dieťaťu ustanoviť vhodného kolízneho opatrovníka. Táto osoba sa hovorovo označuje aj ako „právny zástupca dieťaťa“ (*Anwalt des Kindes*) a jej úlohou je zastupovať záujmy dieťaťa v konaní.

2.3. Trestné konanie

2.3.1. Mladí obžalovaní

Maloletí môžu vystupovať ako obžalovaní v trestnom konaní len vtedy, ak mali v čase spáchania trestného činu vek 14 rokov. Osobitné trestné právo pre mladistvých (*Jugendstrafrecht*) sa vzťahuje na obžalovaných, ktorí mali v čase spáchania trestného činu viac ako 14 rokov, ale ešte nedosiahli vek 18 rokov. V prípade mladistvých, ktorí v čase spáchania trestného činu mali 18 rokov, ale ešte nedosiahli vek 21 rokov, sa môže uplatniť trestné právo pre mladistvých v závislosti od úrovne osobného vývoja jednotlivca alebo povahy trestného činu. V trestnom práve pre mladistvých sa nielenže stanovuje väčší rozsah opatrení a možných trestov ako v trestnom práve pre dospelých, ale obsahuje aj osobitné ustanovenia o priebehu súdneho konania. Ustanovenia trestného práva pre mladistvých majú zohľadňovať úroveň vývoja mladých obžalovaných. Osobitné sudy pre mladistvých (*Jugendgerichte*) sú príslušné prejednávať trestné konania proti mladistvým. Do súdneho konania je v zásade zapojená aj agentúra pre právnu pomoc mladistvým (*Jugendgerichtshilfe*) a sociálna služba mestského úradu pre starostlivosť o deti a mládež (*Kinder- und Jugendhilfe*). Súdne pojednávania týkajúce sa mladistvých nie sú prístupné verejnosti. Ďalšie informácie o právach maloletých obžalovaných nájdete [tu](#).

2.3.2. Maloletí ako obeť a svedkovia

V trestnom konaní platia osobitné pravidlá ochrany detí a mladých ľudí mladších ako 18 rokov, ktorí boli svedkami alebo sa stali obeťami trestného činu. Cieľom týchto pravidiel je zabrániť tomu, aby jednotlivец zažil ďalšiu traumu. Napríklad vypočutia, výsluchy a iné vyšetrovacie opatrenia týkajúce sa maloletej obeť by sa mali vykonávať obzvlášť urýchlene. Počas súdneho pojednávania môže svedkov mladších ako 18 rokov vypočúvať len sudca. Všetky ostatné strany zúčastnené na konaní, ktoré sú oprávnené klásť otázky, ich musia klásť prostredníctvom sudcu. Aby sa predišlo opakovaným výsluchom, v prípade svedkov mladších ako 18 rokov by sa mala využiť možnosť vyhotovenia obrazových a zvukových záznamov. V mnohých prípadoch môže videozáznam výpovede maloletej obeť pred vyšetrojúcim sudcom nahradiť svedeckú výpoveď na súdnom pojednávaní. Osoby mladšie ako 18 rokov, ktoré sa stali obeťami sexuálnych trestných činov alebo niektorých násilných trestných činov, majú právo požiadať o psychosociálnu podporu v priebehu súdneho konania. Táto intenzívna podpora zahŕňa kvalifikované poradenstvo a poskytovanie informácií, ako aj podporu počas trestného konania, a je pre dotknutú osobu bezplatná. Ak existujú obavy, že prítomnosť obvineného by mohla mať mimoriadne nepriaznivý vplyv na duševnú pohodu maloleteho svedka, súd môže nariadiť, aby obvinený počas výsluchu svedka opustil súdnu sieň. V prípade maloletých svedkov musí byť verejnosť na žiadosť dotknutej osoby vylúčená. V určitých prípadoch sa môžu k žalobe pripojiť aj maloleté obeť ako spoloční žalobcovia a bude im bezplatne pridelený advokát.

2.3.3. Informácie o trestnom konaní vhodné pre deti

Spolkové ministerstvo spravodlivosti (*Bundesministerium der Justiz*) ponúka množstvo informačných brožúr vhodných pre deti, napríklad „*Du bist nicht allein*“ („*Nie si sám/sama*“) pre deti predškolského a mladšieho školského veku a „*Ich habe Rechte*“ („*Mám práva*“) pre mladých ľudí. V týchto publikáciách sa poskytujú informácie o trestnom konaní spôsobom primeraným veku. Ďalšie informácie o trestnom konaní nájdete na webovom sídle spolkového ministerstva spravodlivosti a na <http://www.hilfe-info.de/>. Ďalšie informácie o právach maloletých obeť trestných činov sú k dispozícii [tu](#).

3. Opatrenia na urýchlenie konaní s účasťou maloletých osôb

3.1. Konania na rodinných súdoch

Konania týkajúce sa pobytu dieťaťa, styku s dieťaťom alebo jeho odovzdania, ako aj konania vyplývajúce z ohrozenia blaha dieťaťa, sú prioritné a urýchlené. Do jedného mesiaca by sa malo uskutočniť pojednávanie, na ktorom súd záležitosť prerokuje s dotknutými osobami. Súd by sa mal snažiť o dosiahnutie dohody medzi rodičmi. Na tento účel môže tiež nariadiť, že rodičia sa musia zúčastniť na poradenstve, ktoré ponúkajú poradenské služby agentúry pre mládež a sociálnu starostlivosť, alebo napríklad na informačnom stretnutí na tému mediácie. V prípade konania týkajúceho sa styku by mal súd prijať predbežnú úpravu styku na pokrytie tohto obdobia.

3.2. Trestné konanie

V Nemecku sa na výkon trestov voči mladým ľuďom vzťahujú osobitné predpisy. Kľúčový cieľ trestného práva pre mladistvých, ktorým je prevýchova, je rozhodujúci aj pri výkone uložených trestov. To si vyžaduje

zohľadnenie špecifických potrieb a úrovne vývoja mladých páchatel'ov. Podľa trestného práva pre mladistvých majú súdy pre mladistvých k dispozícii rôzne možné tresty vrátane napomenutia, pokynov, ako môže páchatel' viesť svoj život, alebo pokynov zúčastniť sa na kurzoch odbornej prípravy v sociálnej oblasti, príkazov výkonu prác alebo platieb na náhradu škody, (krátkodobého) zadržania a – ako poslednej možnosti v závažných prípadoch – trestov odňatia slobody mladistvých. Tresty odňatia slobody mladistvých sa vykonávajú v špeciálnych zariadeniach pre mladých páchatel'ov, ktoré sú určené na poskytovanie podpory a vzdelávania primeraných veku.

4. Multidisciplinárny prístup

4.1. Vplyv na maloletých obvinených

Na dosiahnutie hlavného cieľa trestného práva pre mladistvých, a to zabrániť opakovaniu trestnej činnosti obžalovaného, je mimoriadne dôležitá koordinovaná spolupráca rôznych odborných orgánov v rámci trestného konania týkajúceho sa mladistvých. Vďaka tomuto koordinovanému prístupu možno opatrenia v oblasti starostlivosti o mládež a reakcie súdov cielene prispôbiť individuálnej situácii obžalovaného. Agentúra pre právnu pomoc mladistvým napríklad už počas vyšetrovania vedeného prokurátorom poskytuje správu o osobnosti a životnej situácii obžalovaného. Na základe týchto informácií sa v počiatočnej fáze zvažuje, ako najlepšie reagovať na trestný čin. V praxi sa osvedčili rôzne modely spolupráce medzi orgánmi starostlivosti o mládež, políciou a prokuratúrou, ktoré môžu pomôcť optimalizovať a urýchliť predpísané postupy.

4.2. Domy detstva nadácie *World Childhood Foundation*

Tzv. „[domovy detstva](#)“ nadácie *World Childhood Foundation* sú špeciálne prispôbené potrebám detí a mladých ľudí, ktorí sa stali obeťami fyzického alebo sexuálneho násillia. Tieto zariadenia sú multidisciplinárnymi kontaktnými miestami pre maloleté obeť fyzického a sexuálneho násillia prispôbenými potrebám detí. Cieľom je zabezpečiť úzku spoluprácu lekárov, psychológov, orgánov starostlivosti o deti a mládež, polície a justície pod jednou strechou, aby sa zabránilo opakovaným výsluchom alebo vyšetrovaniu maloletých obetí. Prvý dom detstva v Nemecku bol otvorený v roku 2018 v Lipsku a ďalšie sa nachádzajú v Berlíne, Düsseldorfe, Heidelbergu, Ortenau, Mníchove, Flensburgu, Schwerine a Hamburgu.

5. Odborná príprava odborníkov

5.1. Advokáti

Nemecko ponúka širokú škálu vzdelávacích kurzov pre advokátov, v ktorých sa venuje aj právam maloletých osôb v súdnych konaniach. Informácie o týchto právach sa poskytujú najmä prostredníctvom špecializovaných povinných kurzov pre advokátov pracujúcich v oblasti rodinného práva, trestného práva a práva v oblasti cestnej premávky.

5.2. Sudcovia a prokurátori

Nemecká justičná akadémia (*Deutsche Richterakademie*) ponúka množstvo kurzov odbornej prípravy o právach maloletých v súdnom konaní. Tieto kurzy sú určené pre mladých, začínajúcich, ale aj skúsených odborníkov. Účastníci získajú odborné vedomosti a absolvujú výcvik v psychologických zručnostiach.

V kurzoch sa venuje témam ako vypočúvanie a výsluch detí a mladých ľudí, zneužívanie detí a trestné právo pre mladistvých. Cieľom je, aby si sudcovia lepšie uvedomili situáciu a potreby detí a mladých ľudí a aby získali praktické zručnosti, ako s nimi zaobchádzať a komunikovať. Účasť na týchto kurzoch odbornej prípravy je dobrovoľná.

Rodinné veci sa prejednávajú na rodinných súdoch. V takýchto konaniach majú sudcovia rodinných súdov mimoriadne zodpovednú úlohu. V právnych predpisoch sa stanovujú osobitné požiadavky týkajúce sa ich kvalifikácie. Okrem príslušných právnych znalostí by mali mať títo sudcovia aj preukázateľné znalosti z oblasti psychológie, najmä vývinovej psychológie dieťaťa, alebo komunikácie s deťmi, alebo by mali tieto znalosti získať bez zbytočného odkladu.

Sudcovia a prokurátori pracujúci na súdoch pre mladistvých v oblasti trestného práva by mali mať vzdelanie a

osobitnú kvalifikáciu.

6. Najlepší záujem dieťaťa

Konania vo veciach rodičov a detí – ako sú konania týkajúce sa starostlivosti o dieťa a styku s ním – sa vyznačujú zásadou vyšetrovania *ex officio* (*Amtsermittlungsgesetz*) a sú zamerané na ochranu najlepšieho záujmu dieťaťa. Zásada najlepšieho záujmu dieťaťa sa ako hlavná zásada stanovuje v Občianskom zákonníku (*Bürgerliches Gesetzbuch*) a musí sa zohľadňovať v rozhodnutiach vo veciach týkajúcich sa rodičov a detí. Je to dôležitá zásada pre všetky ustanovenia v oblasti rodičovských práv a povinností.

Pre niektoré rozhodnutia existujú jednotlivé nariadenia, ktoré obsahujú podrobnejšie ustanovenia o tom, ako by sa mal zohľadňovať najlepší záujem dieťaťa. To môže znamenať, že rozhodnutie:

- musí najlepšie zodpovedať najlepšiemu záujmu dieťaťa (napr. ak dochádza k prevodu výlučnej rodičovskej starostlivosti),
- musí slúžiť najlepšiemu záujmu dieťaťa (napr. v prípade kontaktu s inými osobami, ktoré majú vzťah k dieťaťu, než sú rodičia),
- nesmie byť v rozpore s najlepším záujmom dieťaťa (napr. ak je stanovená spoločná rodičovská starostlivosť) alebo nesmie ohroziť najlepší záujem dieťaťa (napr. ak je rodičovská starostlivosť odňatá).

Zásada vyšetrovania *ex officio* znamená, že súd je povinný zistiť všetky skutočnosti dôležité pre rozhodnutie z úradnej povinnosti. Súd má preto aktívnu povinnosť zabezpečiť, aby sa v konaní zohľadnili všetky relevantné skutočnosti a okolnosti, aby bolo možné prijať čo najlepšie rozhodnutie v najlepšom záujme dieťaťa. Hlavnou úlohou rodinných súdov v takýchto konaniach je teda prijať v každom jednotlivom prípade rozhodnutie, ktoré umožní čo najlepšie zohľadniť najlepší záujem dieťaťa.

7. Výkon rozhodnutí týkajúcich sa maloletých osôb

7.1. Výkon rozsudkov v občianskych súdnych konaniach

V zásade je možné vykonať rozsudok voči maloletej osobe. Ak má maloletý majetok, napríklad v dôsledku dedičstva, ktorý možno použiť na vyrovnanie dlhov, tento majetok môže byť predmetom exekúcie. Pri prijímaní takýchto opatrení sa súdny exekútor nesmie priamo obracať na maloletú osobu, ktorá nemá spôsobilosť konať pred súdom, ale len jej zákonného zástupcu.

7.2. Trestné konanie

V Nemecku sa na výkon trestov pre mladistvých vzťahujú osobitné predpisy. Trestné právo pre mladistvých sleduje cieľ prevýchovy a zohľadňuje špecifické potreby a úroveň vývoja mladých páchatel'ov. Mladí páchatelia sú umiestňovaní do špeciálnych zariadení pre mladých páchatel'ov, ktoré sú určené na poskytovanie podpory a vzdelávania primeraných ich veku. Tresty sú vo všeobecnosti miernejšie ako tresty ukladané dospelým a ich cieľom by malo byť opätovné začlenenie mladých páchatel'ov do spoločnosti. V rámci trestného práva pre mladistvých majú sudcovia k dispozícii rôzne možné tresty vrátane napomenutia, poučenia, verejnoprospešných prác, (krátkodobého) zadržania a trestu odňatia slobody pre mladistvých.

8. Napadnutie súdnych rozhodnutí

8.1. Konania na rodinných súdoch

V rodinných veciach majú maloleté osoby, ktoré nemajú spôsobilosť konať pred súdom, prístup k príslušným právnym prostriedkom prostredníctvom svojho zákonného zástupcu. Dostupné opravné prostriedky umožňujú dotknutej osobe napadnúť súdne rozhodnutie. Deti staršie ako 14 rokov majú tiež právo podať odvolanie vo všetkých veciach, ktoré sa ich týkajú. Ak bol dieťaťu pridelený kolízny opatrovník, jeho úlohou je prediskutovať s dieťaťom rozhodnutie súdu a zvážiť, či by sa v záujme dieťaťa malo podať odvolanie.

8.2. Trestné konanie

Maloletí obvinení majú rozsiahle práva požiadať o preskúmanie opatrení a rozhodnutí prijatých v ktoromkoľvek

okamihu trestného konania proti mladistvým, ak sa domnievajú, že boli porušené ich práva. To zahŕňa podávanie osobitných odvolaní proti rozsudkom. Takéto odvolania môžu podať aj rodičia alebo zákonní zástupcovia maloletého. Ďalšie informácie o právach maloletých obžalovaných nájdete [tu](#).

9. Osvojenie

Rozhodnutia týkajúce sa osvojenia prijíma súd. Ak má dôjsť k osvojeniu dieťaťa, do procesu je zapojený úrad pre starostlivosť o deti a mládež. Konanie o osvojenie sa preto spravidla uskutočňuje pred konaním na rodinnom súde. Osvojenie môžu vykonávať len úrady pre starostlivosť o mládež, úrady pre starostlivosť o mládež spolkových krajín a oprávnené agentúry pre osvojenie.

Všetky konania o medzinárodnom osvojení začaté po 1. apríli 2021 musia byť sprostredkované medzinárodnou agentúrou pre umiestnenie. Medzi agentúry pre medzinárodné umiestňovanie patria ústredné agentúry pre osvojenie pri úradoch pre starostlivosť o mládež jednotlivých spolkových krajín a štátom schválené agentúry pre medzinárodné umiestňovanie. Ak sa osvojenie uskutočnilo bez konania o umiestnení dieťaťa, rozhodnutie o osvojení do zahraničia môže byť v Nemecku uznané len vo výnimočných prípadoch a za prísnych podmienok. Takéto uznanie musí vydať súd.

Podľa nemeckého práva musia deti od svojich 14. narodenín s osvojením súhlasiť. Je potrebné získať aj súhlas zákonného zástupcu. V prípade detí mladších ako 14 rokov môže súhlas udeliť len zákonný zástupca. V takýchto prípadoch je dôležité aj želanie dieťaťa.

Od svojich 16. narodenín majú osvojené deti právo osobne nahliadnuť do svojich dokumentov a získať informácie o svojom rodinnom pôvode a životopise. V prípade, že chcú zistiť informácie o svojom rodinnom pôvode, majú tiež právny nárok na podporu zo strany agentúry pre osvojenie.

Posledná aktualizácia: 23/07/2025

Obsah pôvodných vnútroštátnych jazykových verzií na tejto webovej lokalite spravujú príslušné členské štáty. Preklady týchto textov zabezpečila Európska komisia. V prekladoch preto ešte môžu chýbať možné úpravy pôvodných textov, ktoré neskôr vykoná príslušný štátny orgán členského štátu. Európska komisia vylučuje akúkoľvek zodpovednosť za akékoľvek informácie alebo údaje obsiahnuté alebo uvedené v tomto dokumente. Právne normy v oblasti autorských práv členského štátu zodpovedných za túto stránku nájdete v právnom oznámení.